

คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี

Administrator's Leadership traits and Child Development Center
Administration under the Municipality in Ratchaburi Province

¹เพ็ญชลิตา ขำสุนทร และ ²มัทนา วังถนอมศักดิ์

¹Penchalitta Kumsoontorn and ²Mattana Wangthanomsak

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Faculty of Education, Silpakorn University, Thailand.

Email: ¹alitta.pench@windowslive.com, ²mattana@su.ac.th

Received June 10, 2022; Revised July 5, 2022; Accepted August 13, 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี 2) การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี กลุ่มตัวอย่าง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี จำนวน 56 ศูนย์ มีผู้ให้ข้อมูลศูนย์ละ 2 คน ประกอบด้วย ผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ ครู/ผู้ดูแลเด็ก รวมทั้งสิ้นจำนวน 112 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามความคิดเห็น จำนวน 1 ฉบับ สถิติที่ใช้คือ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1. คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล ในจังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3. คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรีในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารและการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สำคัญ คือ คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร ด้านคุณลักษณะที่เกี่ยวกับงาน ที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมาก

ที่สุดทุกข้อ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานในหน่วยงานให้เกิดประสิทธิภาพ โดยควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุกด้าน

คำสำคัญ: คุณลักษณะผู้นำ; ผู้บริหาร; การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

Abstract

This article aimed to study (1) the administrator's leadership traits of a child development center under the municipality in Ratchaburi province; (2) child development center administration under the municipality in Ratchaburi province; and (3) the relationship between administrator's leadership traits and child development center administration under the municipality in Ratchaburi province. The sample consisted of 56 child development centers under the municipality in Ratchaburi province. The respondents were ahead of the child development center and a teacher/child caregiver, a total of 112 people. The research instrument was a questionnaire. Analysis of data by frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The research results were found as follows: 1. administrator's leadership traits of the child development center under the municipality in Ratchaburi province. Generally, it was found at a high level; 2. child development center administration under the municipality in Ratchaburi province. Generally, it was found at a high level; and 3. the relationship between an administrator's leadership traits and child development center administration under the municipality in Ratchaburi province was found at .01 level of statistical significance.

The research found the key leadership traits of administrators and child development center management were the executive leadership traits of all job-related attributes with the highest arithmetic mean. It can be applied to work in the agency. To be effective, they should pay attention to the management of child development centers in all aspects.

Keywords: Administrator's; Leadership; Child Development Center Administration

บทนำ

การจัดการศึกษาภายใต้ความเปลี่ยนแปลง ความหลากหลายและบริบทที่แตกต่างกันของแต่ละพื้นที่ในประเทศจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ซึ่งในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้บัญญัติให้มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการในการจัดการสถานศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา, 2562) ปัจจุบันประเทศไทยมีเด็กปฐมวัยตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 6 ปีที่มีพัฒนาการไม่สมวัยเป็นจำนวนมาก นับเป็นวิกฤตร้ายแรงต่อการพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการสร้างประเทศให้เจริญรุ่งเรือง มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน ในสภาพสังคมที่บิดา มารดาและผู้ปกครองส่วนใหญ่มองมีความจำเป็นต้องพาเด็กปฐมวัยไปรับบริการการดูแลและพัฒนาในรูปแบบต่างๆ ที่มีคุณภาพแตกต่างกันมากระหว่างกลุ่มมีโอกาสกับกลุ่มด้อยโอกาส ระหว่างการจัดการศึกษาเร่งเรียนจนเครียดกับแบบละเอียดความเข้าใจใส่ใจ ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก จึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนทั้งจากมุมมองของการพัฒนาคุณภาพมนุษย์และการปฏิรูปการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบ การศึกษา ประสิทธิภาพของการบริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษานักวิชาการหลายท่านมีความเห็นตรงกันว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการศึกษานั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหาร ที่เป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2561) เพราะว่าการบริหารจัดการองค์กร หลักสูตร ข้อมูล และบุคลากรอย่างเป็นระบบ และการเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กร และ การส่งเสริมด้านสังคมและชุมชน จะสนับสนุนในการดำเนินการตามแบบปฏิบัติที่ดีเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย (พรปวีณ์ อุไรสวัสดิ์, 2565)

จากผลการประเมินภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554 – 2558) ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี พบข้อเสนอนะเพื่อการพัฒนาในด้านการบริหารจัดการศึกษา ดังนี้ ผู้บริหารไม่ได้จัดโครงสร้างการบริหารให้ชัดเจน ไม่ได้ดำเนินการบริหารตามระบบบริหารคุณภาพ (PDCA) และไม่ได้ส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร ไม่ได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ไม่ได้เป็นผู้นำในการบริหารและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ไม่มีข้อมูลบันทึกการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารงานน้อย อีกทั้งมีครูหรือผู้ดูแลเด็กไม่เพียงพอตามเกณฑ์ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่ได้จัดที่พักและจัดมุมการเรียนรู้สำหรับผู้ปกครอง รวมทั้งไม่ได้จัดที่พักสำหรับเด็กป่วยแยกเป็นสัดส่วน ไม่ได้กำหนดนโยบายเรื่องความปลอดภัยในการดูแลเด็กเพื่อให้ครูหรือผู้ดูแลเด็กและผู้ปกครองปฏิบัติ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2557) และจากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ (พ.ศ. 2559 – 2563) ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาล ในจังหวัดราชบุรี ได้มีข้อเสนอแนะในด้าน

กระบวนการบริหารและการจัดการ ดังนี้ เทศบาลไม้ไผ่แต่งตั้งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากครูผู้สอน ผู้บริหารไม่ได้จัดประชุมบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อระดมความคิดในการจัดทำแผน บุคลากร ยังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการประกันคุณภาพ การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) อาคาร สถานที่และสิ่งแวดล้อมก่อนเปิดเรียนยังไม่เหมาะสม (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา, 2562)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นสะท้อนว่าคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการบริหารจัดการศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทำให้ผู้วิจัยในฐานะบุคลากรที่ทำงานอยู่ในส่วนงาน กองการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร กับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อ การศึกษาและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี
2. เพื่อทราบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการบริหารจัดการศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารของ Stogdill (1981) มาเป็นขอบข่ายแนวคิด ซึ่งกล่าวไว้ว่าคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารมี 6 ด้าน ได้แก่ 1) คุณลักษณะทาง กาย 2) ภูมิหลังทางสังคม 3) สถิติปัญญาและความสามารถ 4) บุคลิกภาพ 5) คุณลักษณะที่เกี่ยวกับ งาน 6) คุณลักษณะทางสังคม

ส่วนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กผู้วิจัยได้ศึกษามาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย แห่งชาติ มาตรฐานด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ประกอบไปด้วย 1) การ บริหารจัดการอย่างเป็นระบบ 2) การบริหารจัดการบุคลากรทุกประเภทตามหน่วยงานที่สังกัด 3) การ บริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย 4) การจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ 5) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด และก่อให้เกิดประสิทธิผลที่ดีของ สถานศึกษา มีประสิทธิภาพและความน่าเชื่อถือของกระบวนการ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์และ มนุษย์สัมพันธ์ภายในสถานศึกษา มีนวัตกรรมและการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การดำเนินงานใน

สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ก่อให้เกิดประสิทธิผลที่ดี (อภิรัตน์ ช่างเกวียน และ มัทนา วังถนอมศักดิ์, 2565)

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จะส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน การศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ 1) ด้านกระบวนการดูแลและการจัด ประสพการณ์การเรียนรู้ 2) ด้านคุณภาพเด็กปฐมวัย และ 3) ด้านการบริหารจัดการ (จรรยา ศิริโต และ พรศักดิ์ สุจริตรักษ์, 2564) สามารถขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จ หรือเป้าหมาย โดยอาศัย กระบวนการจัดการความรู้ ในยุคที่มีการแข่งขันและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Phumphongkhochasorn et al., 2021) องค์กรต้องสร้างให้ครูมีความรู้และทักษะ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบเพื่อช่วยผลักดันองค์กรให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ เพื่อให้สอดคล้อง กับความต้องการของท้องถิ่น และนโยบายการพัฒนาของประเทศ (วิรัชพัชร นันทินบัณฑิต และ มัทนา วังถนอมศักดิ์, 2564) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ ด้านการเป็นผู้สร้างหรือผลิตและรับผิดชอบเชื่อถือได้ ด้านการริเริ่มสร้างสรรค์และการเป็นตัวของตัวเอง ด้านทักษะด้านสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม และด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว จะเป็น ทักษะสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารได้อย่างเหมาะสม (กมล คล้ามณี และคณะ, 2565) ส่งผลต่อการ เรียนรู้ต่อผู้เรียน สามารถนำความรู้ที่เกิดขึ้นจากการสัมผัสแหล่งเรียนรู้และสามารถเพิ่มทักษะในการ นำไปปฏิบัติได้จริงเพื่อทำให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น ชุมชน สังคม รวมทั้ง ประเทศชาติ (ศุภวรรณ การัญญะวีร์, 2564)

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องพบว่าการบริหารจัดการศูนย์พัฒนา เด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพเกิดจากหลายองค์ประกอบ ทั้งการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ การบริหาร จัดการบุคลากร การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย การจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพ และการเรียนรู้ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ซึ่งการบริหารจัดการนี้จำเป็นต้องมี ผู้บริหารที่มีความสามารถเป็นผู้มีคุณลักษณะผู้นำ ได้แก่ คุณลักษณะทางกาย มีร่างกายแข็งแรง รูปร่างลักษณะภูมิฐาน มีวัยที่เหมาะสม ภูมิหลังทางสังคม มีการศึกษาที่ดี สถิติปัญญาดี มีทักษะในการ เจรจาอย่างคล่องแคล่ว ตัดสินใจเด็ดขาด บุคลิกภาพดี สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งรอบตัวได้ดี มีความ คิดสร้างสรรค์ คุณลักษณะที่เกี่ยวกับงาน ความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ และ คุณลักษณะทางสังคมเป็นที่ยอมรับของสมาชิกและคนอื่น ๆ เพราะคุณลักษณะของผู้บริหารเหล่านี้จะ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้บุคลากรในหน่วยงานเกิดความเชื่อมั่น และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของหน่วยงานต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารของสต็อกคิลล์ (Stogdill, 1981) 6 ด้าน ได้แก่ 1) คุณลักษณะทางกาย 2) ภูมิหลังทางสังคม 3) สถิติปัญญาและความสามารถ 4) บุคลิกภาพ 5) คุณลักษณะที่เกี่ยวกับงาน (Task-Related Characteristics) 6) คุณลักษณะทางสังคม และการบริหารจัดการตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) มาตรฐานด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ 1) การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ 2) การบริหารจัดการบุคลากรทุกประเภทตามหน่วยงานที่สังกัด 3) การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย 4) การจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ 5) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนดังปรากฏตามแผนภาพที่ 1

คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร(X_{tot})		การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (Y_{tot})
1. คุณลักษณะทางกาย (X_1)		1. การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ (Y_1)
2. ภูมิหลังทางสังคม (X_2)		2. การบริหารจัดการบุคลากรทุกประเภทตามหน่วยงานที่สังกัด (Y_2)
3. สถิติปัญญาและความสามารถ (X_3)		3. การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย (Y_3)
4. บุคลิกภาพ (Personality) (X_4)		4. การจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ (Y_4)
5. คุณลักษณะที่เกี่ยวกับงาน (X_5)		5. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน (Y_5)
6. คุณลักษณะทางสังคม (X_6)		

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีแผนแบบการวิจัยในลักษณะของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว ศึกษาสภาพการณ์โดยไม่มีการทดลอง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี จำนวน 65 ศูนย์ จำแนกเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในอำเภอจอมบึง 3 ศูนย์ อำเภอดำเนินสะดวก 8 ศูนย์ อำเภอบางแพ 7 ศูนย์ อำเภอบ้านโป่ง 11 ศูนย์ อำเภอปากท่อ 9 ศูนย์ อำเภอโพธาราม 14 ศูนย์ อำเภอเมืองราชบุรี 11 ศูนย์ และอำเภอสวนผึ้ง 2 ศูนย์ (ศาลากลางจังหวัดราชบุรี, 2564) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดประมาณการขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 56 ศูนย์ จากนั้นผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบแบ่งประเภทโดยจำแนกตามอำเภอ กำหนดผู้ให้ข้อมูลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่ละศูนย์ จำนวน 2 คน ประกอบด้วย ผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 56 คน และครู/ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 56 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 112 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน
2. ตัวแปรต้น เป็นตัวแปรคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร (X_{tot}) ตามแนวคิดของสต็อกคิลล์ (Stogdill) ซึ่งได้แบ่งคุณลักษณะผู้นำออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้ คุณลักษณะทางกาย (Physical Characteristics: X_1) ภูมิหลังทางสังคม (Social Background: X_2) สติปัญญาและความสามารถ (Intelligence and Ability: X_3) บุคลิกภาพ (Personality: X_4) คุณลักษณะที่เกี่ยวกับงาน (Task-Related Characteristics: X_5) คุณลักษณะทางสังคม (Social Characteristics: X_6)
3. ตัวแปรตาม การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (Y_{tot}) ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ (Y_1) การบริหารจัดการบุคลากรทุกประเภทตามหน่วยงานที่สังกัด (Y_2) การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย (Y_3) การจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ (Y_4) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน (Y_5)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นจำนวน 1 ฉบับ จำแนกออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

ตอนที่ 2 การสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร โดยผู้วิจัยนำมาจากแนวคิดของ Stogdill (1981)

ตอนที่ 3 การสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล โดยผู้วิจัยนำมาจากมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

แบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 มีลักษณะเป็นแบบจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของ Likert

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามขึ้นตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนด โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องแล้วนำผลการศึกษามาพัฒนาเครื่องมือโดยการปรึกษาอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

2. ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ของแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยเทคนิค IOC ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 แล้วนำมาปรับปรุงข้อบกพร่องและเรียบเรียงให้สมบูรณ์

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในจังหวัดนครปฐม ซึ่งไม่ได้อยู่ในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 ศูนย์ รวม 30 ฉบับ โดยมีผู้ให้ข้อมูลศูนย์ละ 2 คนประกอบด้วย 1) ผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1 คน และ 2) ครู/ ผู้ดูแลเด็ก จำนวน 1 คน

4. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามกลับมาหาค่าความเชื่อมั่น ตามวิธีของ Cronbach (1974) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .973

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรีเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนแล้ว

1. ตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา
2. จัดระบบข้อมูล ตรวจสอบ และรวมคะแนนแบบสอบถามในฉบับที่สมบูรณ์
3. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี” ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี จำนวน 56 ศูนย์ ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย ผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 คน และ ครู/ผู้ดูแลเด็ก 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูล 112 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืน 112 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อได้ข้อมูลจากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ผลการวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน โดยหาความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) พบว่า จากจำนวนของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 112 คน เป็นเพศหญิงจำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 85.71 เป็นเพศชาย จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มากที่สุด จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 36.60

รองลงมา คือ มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 30.36 รองลงมา คือมีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 17.86 น้อยที่สุด คือ มีอายุระหว่าง 20 – 30 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 15.18 ระดับการศึกษาสูงสุด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 77.68 รองลงมาคือระดับปริญญาโท จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 17.86 รองลงมาคือระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 4.46 ไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามในระดับปริญญาเอก ตำแหน่งปัจจุบัน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็ก และครู/ผู้ดูแลเด็ก จำนวนเท่ากัน กลุ่มละ 56 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน พบว่า มีประสบการณ์ 6 – 10 ปี มากที่สุด จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 26.79 รองลงมาคือมีประสบการณ์ 1 – 5 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 25.89 รองลงมาคือมีประสบการณ์ 11 – 15 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 24.11 รองลงมาคือมีประสบการณ์ 16 – 20 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 10.71 รองลงมาคือมีประสบการณ์ 21 – 25 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 8.93 รองลงมาคือมีประสบการณ์ 26 – 30 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.68 น้อยที่สุดคือ มีประสบการณ์ มากกว่า 30 ปี ขึ้นไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.89

ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี

การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร วิเคราะห์โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต (Arithmetic Mean : $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : SD) จากกลุ่มตัวอย่าง 56 ศูนย์ แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของ Best (1981) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร โดยภาพรวม (X_{tot})

(n=56)				
ด้าน	คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร (X_{tot})	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1	คุณลักษณะทางกาย (X_1)	4.47	0.43	มาก
2	ภูมิหลังทางสังคม (X_2)	4.47	0.46	มาก
3	สติปัญญาและความสามารถ (X_3)	4.49	0.45	มาก
4	บุคลิกภาพ (X_4)	4.41	0.41	มาก
5	คุณลักษณะที่เกี่ยวกับงาน (X_5)	4.53	0.46	มากที่สุด
6	คุณลักษณะทางสังคม (X_6)	4.47	0.49	มาก
ภาพรวม (X_{tot})		4.47	0.38	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, $SD = 0.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะที่เกี่ยวกับงาน ($\bar{X} = 4.53$, $SD = 0.46$) และอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านสติปัญญาและความสามารถ ($\bar{X} = 4.49$, $SD = 0.45$) ด้านคุณลักษณะทางกาย ($\bar{X} = 4.47$, $SD = 0.43$) ด้านภูมิหลังทางสังคม ($\bar{X} = 4.47$, $SD = 0.46$) ด้านคุณลักษณะทางสังคม ($\bar{X} = 4.47$, $SD = 0.49$) และด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.41$, $SD = 0.41$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส່วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.41 – 0.49 หมายความว่า มีการกระจายของข้อมูลในระดับน้อย แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี

ในการวิเคราะห์การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean : $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : SD) จากกลุ่มตัวอย่าง 56 ศูนย์ แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1981) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม (Y_{tot}) (n=56)

ด้าน	การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (Y_{tot})	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1	การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ (Y_1)	4.29	0.47	มาก
2	การบริหารจัดการบุคลากรทุกประเภทตามหน่วยงานที่สังกัด (Y_2)	4.32	0.47	มาก
3	การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย (Y_3)	4.31	0.44	มาก
4	การจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ (Y_4)	4.35	0.52	มาก
5	การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน (Y_5)	4.37	0.50	มาก
ภาพรวม (Y_{tot})		4.33	0.41	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล ในจังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, $SD = 0.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ($\bar{X} = 4.37$, $SD = 0.50$) ด้านการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.35$, $SD = 0.52$) ด้านการบริหารจัดการบุคลากรทุกประเภทตามหน่วยงานที่สังกัด ($\bar{X} = 4.32$, $SD = 0.47$) ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย ($\bar{X} = 4.31$, $SD = 0.44$) และด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.29$, $SD = 0.47$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส່วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.44 – 0.52 หมายความว่า มีการกระจายของข้อมูลในระดับมาก แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Coefficient Correlation) ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมและรายด้าน (n=56)

ตัวแปร	การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ (Y ₁)	การบริหารจัดการบุคลากรทุกประเภทตามหน่วยงานที่สังกัด (Y ₂)	การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย (Y ₃)	การจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ (Y ₄)	การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน (Y ₅)	ภาพรวม (Y _{tot})
คุณลักษณะทางกาย (X ₁)	.314**	.240*	.246**	.336**	.291**	.339**
ภูมิหลังทางสังคม (X ₂)	.401**	.299**	.353**	.437**	.403**	.449**
สติปัญญาและความสามารถ (X ₃)	.330**	.393**	.300**	.364**	.321**	.404**
บุคลิกภาพ (X ₄)	.389**	.407**	.361**	.351**	.331**	.434**
คุณลักษณะที่เกี่ยวกับงาน (X ₅)	.367**	.299**	.245**	.350**	.308**	.372**
คุณลักษณะทางสังคม (X ₆)	.442**	.339**	.374**	.450**	.405**	.476**
ภาพรวม (X _{tot})	.442**	.387**	.370**	.452**	.406**	.487**

**นัยสำคัญทางสถิติที่ .01

*นัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์คล้อยตามกันและมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = .487^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรีเป็นรายด้าน กับการ

บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี พบว่า คู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงที่สุด คือคุณลักษณะทางสังคม การจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .450** ส่วนคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยที่สุด คือ คุณลักษณะทางกาย กับ การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .246**

อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อค้นพบของการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรีในปัจจุบันมีลักษณะเฉพาะตัวของการเป็นผู้นำที่ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งการให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพ เมื่อสุขภาพกายดีสุขภาพจิตก็จะดีตามไปด้วย ทำให้มีความกระตือรือร้น มุ่งมั่นในการทำงานอยู่เสมอ และส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารรุ่นใหม่ที่มีอายุยังไม่มากทำให้ปฏิบัติงานมีความคล่องแคล่ว รวดเร็ว มีความซื่อสัตย์ มีคุณธรรมจริยธรรมเปี่ยมล้น อีกทั้งผู้บริหารยังมีการศึกษาในระดับสูง และมีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอด้วยวิธีการต่างๆ ส่งผลให้ผู้บริหารมีความสามารถในการคิดและตัดสินใจเกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถบริหารจัดการหน่วยงานได้อย่างดี ผู้ใต้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน รวมถึงสังคมให้การยอมรับและเคารพนับถือ และผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังมีความสามารถในการติดต่อประสานงานที่ดี เพราะต้องประสานงานกับประชาชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานภายนอกอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัย (พรวิทย์ อุไรสวัสดิ์ และคณะ, 2565) พบว่า การส่งเสริมด้านสังคมและชุมชน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน และการจัดการความรู้ของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจะสนับสนุนในการดำเนินการตามแบบปฏิบัติที่ดีเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย และยังสอดคล้องกับการวิจัย (ปวีณา ศรีนาราง และคณะ, 2561) พบว่า การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้นักเรียนมีทัศนคติทางบวก โดยใช้นวัตกรรม หรือเทคโนโลยีทางการศึกษา และพัฒนาอาคารสถานที่ในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม

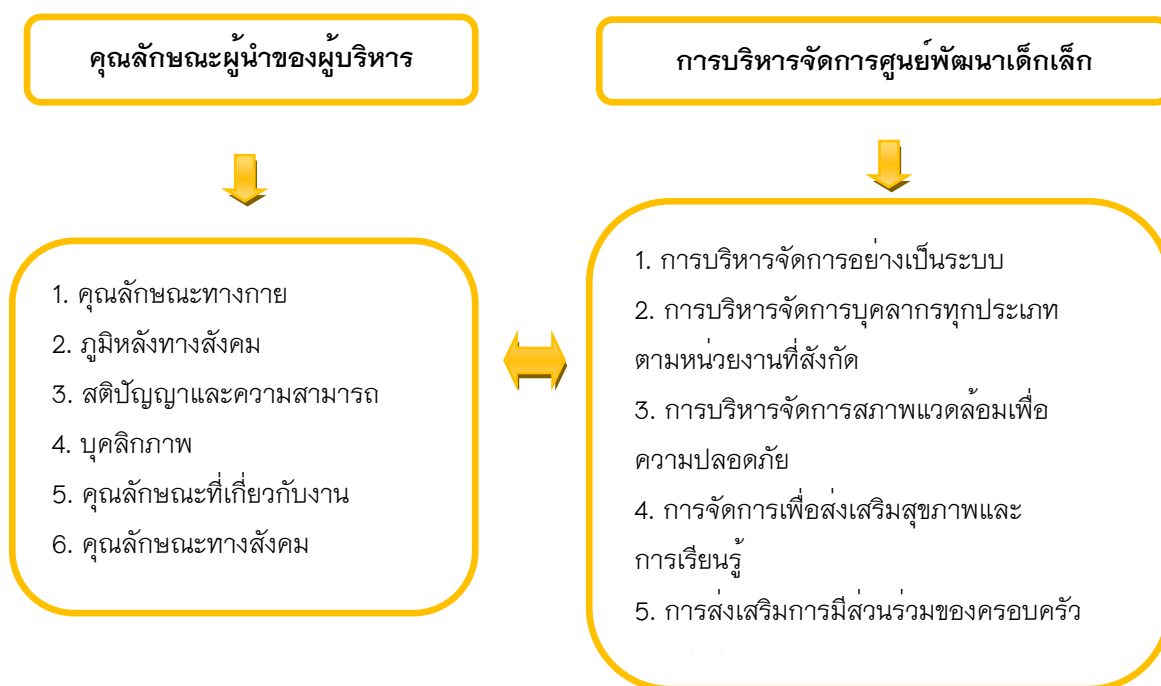
2. จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรีมีการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเป็นระบบตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ มาตรฐานด้านที่ 1 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย มีการบริหารจัดการบุคลากรทั้งผู้บริหาร ครู ผู้ดูแลเด็กอย่างเป็นระบบ มีการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้ปลอดภัย และมีการจัดการเพื่อส่งเสริมในเรื่องของสุขภาพเด็กปฐมวัยและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

ให้มีพัฒนาตามวัยที่ดีและเหมาะสม อีกทั้งยังมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน สอดคล้องกับการวิจัย (อุไรวรรณ ศรีสุข และ สัมมา รณิธย์, 2561) พบว่า ระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

3. ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์คล้อยตามกันและมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งในเรื่องการบริหารจัดการบุคลากร บริหารจัดการสภาพแวดล้อม การจัดการเพิ่มส่งเสริมสุขภาพ และการส่งเสริมเกี่ยวกับครอบครัวและชุมชน ซึ่งในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพนั้นนอกจากความสามารถและคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารแล้ว ยังต้องอาศัยปัจจัยอื่นอีกหลายด้านที่จำเป็น แต่ผู้บริหารก็มีความตั้งใจที่จะบริหารงานให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน เพื่อเตรียมพร้อมรับการประกันคุณภาพภายในจากหน่วยงานต้นสังกัด และประเมินคุณภาพนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในอนาคต ดังนั้น ถ้าคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารอยู่ในระดับมากก็จะส่งผลให้การบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากตามไปด้วย คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงมีความสัมพันธ์กัน สอดคล้องกับการวิจัย (ทัศนีย์ มณฑะเฑียร, 2564) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารกับการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรีมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ทำให้พบว่า หากคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารอยู่ในระดับมากก็จะส่งผลให้การบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีประสิทธิภาพมากตามไปด้วย โดยผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรีนั้นพบว่า มีลักษณะทางกายที่ดี สุขภาพร่างกายแข็งแรง มีการศึกษาที่ดี เป็นที่ยอมรับในสังคม มีสติปัญญาและมีความสามารถในการบริหารงานที่ดีทำให้การทำงานให้มีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังมีบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือและมีคุณลักษณะของการเป็นผู้นำในการทำงานที่ดี ส่งผลให้การบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีประสิทธิภาพตามไปด้วย คือมีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ มีการบริหารจัดการบุคลากรและบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่ดี มีการจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ที่ดี อีกทั้งยังมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนที่ดีด้วย ซึ่งทั้งสองส่วนนี้มีความสัมพันธ์กัน ดังแผนภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ของคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สรุป

การวิเคราะห์คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี พบว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาล ในจังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ล้อยตามกันและมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี ด้านบุคลิกภาพ และการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยกว่าด้านอื่น จึงขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี ควรให้ความสำคัญกับการปรับตัวให้เข้ากับสถานที่ ผู้คน หรือการทำงานในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างราบรื่น เมื่อสามารถปรับตัวได้ก็จะทำให้เกิดความมั่นใจ ผู้บริหารควรเริ่มจากการเข้าหาผู้อื่น หรือลงพื้นที่เพื่อ

สร้างความคุ้นชิน พูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นบ่อยๆ ก็จะช่วยให้อาเจียรของสภาพแวดล้อมมากขึ้นและทำให้สามารถเข้าถึงผู้อื่นได้มากขึ้น ทำให้เกิดแนวคิดที่แปลกใหม่ที่สามารถนำมาปรับใช้ในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ

2) ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน ควรให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนดำเนินการและปฏิบัติตามแผน เช่น เรื่องบุคลากรควรจัดทำแผนอัตรากำลัง เพื่อให้ทราบว่าจำนวนบุคลากรเพียงพอกับจำนวนงานมากน้อยเพียงใด เรื่องการเงิน พัสดุ ควรจัดทำแผนการใช้จ่ายเพื่อให้ทราบว่าในช่วงที่ผ่านมาได้ใช้จ่ายงบประมาณไปแล้วเท่าใด ยังเหลืออีกเท่าใด หรือยังขาดและต้องได้รับการจัดสรรเพิ่มเท่าใด เรื่องอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยและระบบอำนวยความสะดวกต่างๆ ควรจัดทำแผนการใช้งานและปรับปรุงรักษา เป็นต้น เพราะเมื่อมีแผนการดำเนินงานแล้วจะช่วยให้การทำงานมีเป้าหมายที่ชัดเจน ตลอดจนป้องกันการขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในหน่วยงานได้ อีกทั้งผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับรวบรวมการจัดเก็บข้อมูลต่างๆ ทั้งแบบเอกสารหรือไฟล์งาน เช่น ข้อมูลของเด็ก น้ำหนัก ส่วนสูง ข้อมูลผู้ปกครอง รูปถ่ายกิจกรรมต่างๆ ข้อมูลบุคลากรของศูนย์ เอกสารสำคัญ เพื่อให้สะดวกต่อการค้นหาและง่ายต่อการนำไปใช้ประโยชน์ในอนาคต

3) คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี มีความสัมพันธ์กัน ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรีควรให้ความสำคัญกับคุณลักษณะผู้นำ ทั้งการดูแลสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง การพัฒนาตนเองให้มีความรู้อยู่เสมอ การมีบุคลิกภาพที่ดี น่าเชื่อถือ เป็นที่ยอมรับ การให้ความสำคัญกับงานและเพื่อนร่วมงาน มีความสามารถในการติดต่อ สื่อสาร ประสานงานที่ดี มีความซื่อสัตย์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความมุ่งมั่นในการทำงานเพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นหน่วยงานที่มีการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน และได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครองและชุมชนที่จะพาบุตรหลานมาเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ขอค้นพบคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารและการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สำคัญ คือ คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร ด้านคุณลักษณะที่เกี่ยวกับงาน ที่มีค่ามัธยฐานเกณฑ์มากที่สุดทุกข้อ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานในหน่วยงานให้เกิดประสิทธิภาพ โดยควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุกด้าน สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ 1) คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลในพื้นที่อื่น ๆ 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลในพื้นที่อื่น ๆ 3) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลในจังหวัดราชบุรี

เอกสารอ้างอิง

- กมล คล้ามนี, พงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์ และ มิตรภาณี พุ่มกล่อม. (2565). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากาญจนบุรี. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(1), 64–76. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/251492>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563, 7 สิงหาคม). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและแนวทางการปฏิบัติในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. สืบค้นจาก http://academic.obec.go.th/web/images/official/1600765436_d_1.pdf
- จรรยา ศิริโต และ พรศักดิ์ สุจริตรักษ์. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของบุคลากรทางการศึกษากับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลจังหวัดราชบุรี. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 4(2), 595–606. สืบค้นจาก https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jmhs1_s/article/view/248520
- ทัศนีย์ มณฑะเฑียร. (2564). คุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. *วารสารสิทธิธรรมปริทรรศน์*, 22(1), 280–294. สืบค้นจาก <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jsr/article/view/250682>
- พรปวีณ์ อุไรสวัสดิ์, อธิวัฒน์ เจียวิวรรณกุล, ลภัสรา จิตวารินทร์, อุทัยทิพย์ เจียวิวรรณกุล และ สุวิมล อุไรษา. (2565). การศึกษาแบบปฏิบัติที่ดีในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ในสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน. *วารสารศิลปการจัดการ*, 6(1), 307–323. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jam/article/view/253237>
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562, 1 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49.
- ปวีณา ศรีนารัง, นภาเดช บุญเชิดชู และ จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย. (2561). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร. *วารสารสังคมศาสตร์วิจัย*, 9(2), 117–136. สืบค้นจาก <http://dept.npru.ac.th/jssr/data/files/9.2jssr7.pdf>
- ศุภวรรณ การุญญะวีร์. (2564). การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาตามหลักสัปปายะ 7 วิธีใหม่. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย*, 3(2), 75–82. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jemri/article/view/250576>

- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2557). *รายงานผลการประเมินศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนวัดดอนทราย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2562). *รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ (พ.ศ.2559 – 2563) การศึกษาปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหลุมดิน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: พรินทวาทกราฟฟิค.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2561). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็กอายุ 3 – 6 ปี*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- วิรัชพัชร นันทินบัณฑิต และ มัทนา วังถนอมศักดิ์. (2564). การพัฒนาทุนมนุษย์ของโรงเรียนสังกัดเทศบาล. *วารสารศิลปการจัดการ*, 5(3), 631–644. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jam/article/view/250073>
- อภิรัตน์ ช่างเกวียน และ มัทนา วังถนอมศักดิ์. (2565). บทบาทผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 5(1), 93–108. สืบค้นจาก https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jmhs1_s/article/view/255047
- อุไรวรรณ ศรีสุข และ สัมมา รณิธย์. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 11(1), 1226–1236. สืบค้นจาก <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/119013>
- Best, J. W. (1981). *Research in Education*. (4th ed.). New Jersey: Prentice-Hall.
- Cronbach, L. J. (1974). *Essentials of Psychology Testing*. (3rd ed.). New York: Harper & Row.
- Krejcie, R V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Journal for Education and Psych local Measurement*, 30(3), 607–610. Retrieved from <https://doi.org/10.1177/001316447003000308>
- Phumphongkhochasorn, P., Damnoen, P. S., Suwannaprteep, T., & Phoomparmarn, U. (2021). National Educational Standards and the Improvement of Thai Education System with World Class. *Asia Pacific Journal of Religions and Cultures*, 5(1), 75–86. Retrieved from <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/ajrc/article/view/245928>

Stogdill, R.M. (1981). *Handbook of Leadership: A Survey of Theory and Research*. New York:
The Free Press.